

Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Ev Ödevlerine İlişkin Görüşleri

Opinions of Students, Teachers and Parents on Homework

Uğur EPÇAÇAN¹

Öz

Bu araştırmanın amacı öğrenci, öğretmen ve velilerin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada, ev ödevi denildiğinde katılımcıların aklına gelen ilk kelimeleri ve düşüncelerini kısaca ifade etmeleri istenmiştir. Ayrıca katılımcıların ev ödevlerine ilişkin önerileri dikkate alınmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlenen araştırmada keşfetmeye dayalı durum çalışması türüne başvurulmuş, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya ilkokuldan 54, ortaokuldan 164 ve liseden 163 olmak üzere toplamda 381 öğrenci, 53 öğretmen ve 51 veli katılımı sağlanmıştır. Araştırma verilerinin çözümlemesi, içerik analizi ile yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda ev ödevleri; bütün kademelerdeki öğrencilerin aklına gelen ilk kelimeler bağlamında genel olarak değerlendirildiğinde ev ödevlerinin dengeli, anlamlı ve öğrenci merkezli olması gerektiğine ilişkin sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ev ödevlerine olumlu yaklaşımların yanısıra olumsuz yaklaşımlar da söz konusu olmuştur. Öğretmenlerin ifade ettiği, ev ödevlerini çağrıştıran ilk kelimelere göre bir durum değerlendirmesi yapıldığında; öğrencilerle benzer bir sonucun olduğu, dolayısıyla ev ödevlerinin öğrenci merkezli olması, öğrencinin gelişimini destekleyecek nitelikte olması gerektiği sonucuna ulaşılabılır. Velilerin ev ödevlerini öğrenciye kazandırılacak davranış ve beceriler açısından ele alarak, en çok “tekrar ve pekiştirme” daha sonra “görev, sorumluluk, disiplin” gibi anlamlar yüklemesi de ortaya çıkan sonuçlar arasındadır.

Anahtar kelimeler: Ev ödevi, öğrenci, öğretmen, veli.

Abstract

The aim of this research is to determine the opinions of students, teachers, and parents regarding homework. In the research, participants were asked to briefly express the first words and thoughts that come to their minds when homework is mentioned. In addition, participants' suggestions regarding homework were taken into consideration. In the research designed with a case study, which is one of the qualitative research methods, the exploratory case study type was used, and the purposeful sampling method was used. A total of 381 students, 54 from primary school, 164 from secondary school, and 163 from high school, 53 teachers and 51 parents participated in the research. The analysis of the research data was done with content analysis. In line with the data obtained from the research, when homework is evaluated in general in the context of the first words that come to the minds of students at all levels, it is possible to say that a result has emerged that homework should be balanced, meaningful, and student-centered. In addition to positive approaches to homework, there were also negative approaches. When a situation assessment is made according to the first words that remind homework of teachers; It can be concluded that there is a similar result with students; therefore, homework should be student-centered and should support the student's development. Parents' evaluation of homework in terms of behaviors and skills to be acquired by the student, and their attribution of meanings such as “repetition and reinforcement,” then “duty, responsibility, and discipline,” are also among the results.

Keywords: Homework, student, teacher, parent.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, ugur.epcacan@siirt.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0240-7093>, <https://ror.org/05ptwtz25>

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received Date: 09.10.2024 – Kabul Tarihi/Accepted Date: 06.01.2025

Atıf İçin/For Cite: EPÇAÇAN, U., “Öğrenci, Öğretmen ve Velilerin Ev Ödevlerine İlişkin Görüşleri”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2025;24(2):800-820

<https://doi.org/10.17755/esosder.1564106>

License: [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Giriş

Sürdürülebilir ve bütüncül bir eğitim anlayışı geliştirebilmek adına öğrencinin okul dışındaki zamanlarda ortaya koyduğu eğitsel performansın rolü büyüktür. Öyle ki bunu belli bir bilinç ve sorumluluk düzeyinde gerçekleştirdiğinde söz konusu eylemin katma değeri daha da artmaktadır. Belli bir çabanın ürünü olarak ortaya konulan eğitsel performans, geniş kapsamlı bir ifade olmakla birlikte bu kapsamın önemli bir boyutu olarak ev ödevlerini akla getirmektedir. Ev ödevleri, okuldaki ders içerik ve etkinlikleri destekleyen, pekiştiren bir anlayış üzerine geliştirilmiş eğitsel bir performans biçimidir. Keith ve Keith'e göre (2006) ev ödevleri, öğrencilerin okulda öğrendiklerini daha sonra uygulaması, Cooper'a (2007) göre okulda öğrenilenlerin pekiştirilmesi için evde yapılmak üzere verilen çalışmalar veya görevlerdir.

Aile ile okul arasında bir iletişim kanalı olması (Rinashe, 1997), öğrencilerin üretkenlik ve farklı düşünme becerilerini geliştirmesi gibi durumlar için ev ödevleri bireyin hayatında önemli bir yere sahiptir. Ev ödevlerini genellikle okulda öğrenilenlerin evde uygulanması ve pekiştirilmesi; öğrencilerin derslere hazırlıklı gelmesi; öğretmen, öğrenci ve veli arasındaki iletişimi sağlaması (Van Voorhis, 2004) gibi amaçlarla verilse de ilgililerin bunu ne kadar yerine getirdiği ve buna yükledikleri anlam belirleyici olmaktadır. Bir durumun, olayın veya olgunun bireyin onunla ilgili yaklaşımını ortaya koyabilmesi açısından bireyde çağrıştırdığı ilk kelimelerin etkisi ona yüklediği anlam itibariyle önemlidir.

Ev ödevlerinin, eğitimde tamamlayıcı bir unsur olma görevini yerine getirme işlevselliğine sahip olduğu düşünülse de Ilgar (2005), ev ödevlerinin verilirken verilmemesine ilişkin fazla sayıda tartışmanın olduğunu belirtmekle birlikte bilimsel olarak verilmesinin daha faydalı olduğunu ifade etmektedir. Ancak ödevler verilirken öğrencinin bireysel özellikleri ve aile durumu gibi bazı hususların dikkate alınması, ev ödevinin verilmiş amacı ve beklentinin ne olduğunun öğrenciye açıklanması gerektiğini vurgulamaktadır. Kohn'a (2006) göre verilen ödevler ile ilgili gerekli açıklamalar yapıldığı takdirde öğrencilerin, ödevin anlamı ve önemine ilişkin farkındalıkları artacak ve bu durum motivasyon düzeylerini yükseltecektir. Arıkan ve Altun'a (2007) göre ödev vermenin amaçları arasında, ödevlerin bireyselleştirilmesi, ödev hazırlama süreçlerinin takip edilmesi, ödevlerin değerlendirilmesi, ilgili paydaşlar arasındaki iletişim ve ödev hazırlama esnasında teknolojik kaynakların kullanımının ele alınması gibi faktörler öne çıkmaktadır.

Ev ödevlerine ilişkin öğretmenlerin beklentilerinin daha çok ders tekrarı şeklinde olması (2020), bu konuda aile desteğinin ise daha çok rehberlik düzeyinde kalması (Susam ve Demir, 2019) yönünde olsa da ev ödevi vermenin genel olarak; etkinlik ve pratikler aracılığıyla öğrenmeyi kolaylaştırması, bireysel öğrenme hızı farklılığı bağlamında bireyin kendi çabasıyla yapma fırsatı tanınması, derslerde eksik kalan çalışmaların tamamlanması, özerk çalışma yeteneği ve becerisinin öğrenilmesi ve okulda yapılan çalışmaların neler olduğuna ilişkin ailenin fikir sahibi olması gibi gerekçelerle verilebileceği belirtilmektedir (Turner, 1984; Akt: Ilgar, 2005). Ev ödevi verilmesine ilişkin bu gerekçeler dikkate alındığında, öğrencinin bireysel çalışması, sorumluluk alması, öğrenme hızına göre zamanı kullanmayı öğrenmesi gibi faydalarının yanında aileyi de belli düzeyde sürece dahil etmek gibi bir ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır. Bu ilişkide öğrenci çabasının evde bir mentor aracılığıyla desteklenmesi, ev ödevlerinin öğrenci, veli ve öğretmen arasında önemli bir ilişki ağını geliştirmeye yönelik bir fonksiyona sahip olduğunu göstermektedir. Cooper vd. (2006) ödev yapma ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı araştırmalarda ödevin akademik başarıyı etkilediği, ödev yapan öğrencilerin, ödev yapmayan veya evde herhangi bir çalışma yapmayan öğrencilerden belirgin şekilde daha farklı olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca ödevle ayrılan süre ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarının pozitif yönde anlamlı ilişki

gösterdiğini belirtmiştir. Ancak ev ödevlerinin paydaşlar açısından her zaman bu şekilde algılanmaması da olası bir durumdur. Nitekim Hoover-Dempsey vd. (1995), öğrencilerin akademik başarıları ile velilerin ev ödevi sürecine katılımı arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olmadığını belirtmişlerdir. Yeşilyurt (2006) ve Yolcu'ya (2007) göre verilen ödevler her zaman öğrenmeye katkı sağlamayabilir. Baran vd.'nin (2016) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre ev ödevlerinin, ekonomik bir eğitim aracı olmamakla birlikte akademik başarıyı artırmada da etkili olmadığına ilişkin olumsuz görüşler ortaya çıkmıştır.

Ev ödevlerinin olumlu etkileri yanında, ödevlerin sık verilmesi, miktar olarak fazla verilmesi ve yeterli düzeyde denetlenememesi gibi olumsuz etkilerinin de olabileceği (Özer ve Öcal, 2013; Turanlı, 2009) fikrinden hareketle günümüzde olumlu ve olumsuz etkilerden hangisinin daha baskın olduğunun, ödevlerle ilgili paydaşların mevcut kanaatlerinin ne olduğunun merak edilmesi ve bunun bir problem durumu olarak incelenmesi araştırmaya değer bulunmuştur. Eğitim dünyasında günümüzde de tartışmaya değer bir olgu olarak varlığını korumayı sürdüren ev ödevlerinin, birer muhatabı olarak öğrenci, öğretmen ve velilerin günümüzde ev ödevlerine ilişkin sahip oldukları algı, düşünce ve önerilerinin neler olduğunu ayrıntılı bir şekilde ortaya koymak adına bu araştırmanın yapılması gerekliliği hissedilmiştir. Dolayısıyla araştırmanın amacı öğrenci, öğretmen ve velilerin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda katılımcıların ev ödevlerine ilişkin aklına gelen ilk kelimeleri, kısaca ev ödevlerine yönelik düşünceleri ve sunabileceği öneriler birer alt amaç olarak belirlenmiştir. Böylece katılımcıların ev ödevlerine yönelik algılarını belirlemek ve elde edilen bulgular doğrultusunda ev ödevlerinin niteliğini geliştirmek gibi hedefler söz konusudur. Aynı zamanda günümüzde ev ödevleri ile ilgili anlayışın nasıl olduğunu, geçmişten günümüze geliştirilen ev ödevleri ile ilgili yönetmeliklere göre farklı bir durumun olup olmadığını görme fırsatı oluşacaktır.

Baynazoğlu (2021) ev ödevlerine ilişkin yasal mevzuatı, tarihsel olarak geçmişten günümüze incelemiştir. Mevzuatta ev ödevlerine ilk olarak 1976 yılında Milli Eğitim Bakanlığı İlkokul Yönetmeliğinde rastlanmaktadır. Milli Eğitim yönetmeliklerine göre 1976'dan günümüze doğru, ev ödevleri ile ilgili eğilimin, geleneksel bir anlayışla kesinlikle verilmemesi şeklinde olduğu görülmektedir. Okul hayatının başında ilkokul 1, 2 ve 3. sınıf düzeylerinde bulunan öğrencilere ödevin hiç verilmemesine ilişkin bir yaklaşımın mevzuat içerisinde açıklandığı ve bunun yıllar boyunca değişmediği görülmektedir. Öğretimin üst kademelerinde proje adı altında öğrencilere okul dışında yapabilecekleri aktivitelerin verilebileceği belirtilmektedir. Bu çalışmaların da geleneksel yaklaşımlardan olan fotokopi, alıştırma, kaynak kitap, test vb. şekilde değil de öğrencilerin doğrudan öğrenme sürecine dâhil olacağı üst düzey düşünme becerilerini aktif kullanabileceği, sosyalleşmelerine katkı sağlayacak türden olması gerektiği ifade edilmektedir.

Araştırmada katılımcıların ev ödevlerine ilişkin sahip oldukları görüşlerin dışında ayrıca nasıl bir ödev anlayışının olması gerektiğine ilişkin görüşlerine başvurulması araştırmanın özgün değerini öne çıkarmaktadır. Araştırmanın bu anlamda ilgili literatüre katkı sağlaması ve ev ödevlerine ilişkin öğretmen, veli ve özellikle doğrudan bu durumun muhatabı olan öğrencilerin görüşleri doğrultusunda uygun olan ev ödevi anlayışının geliştirilmesi çabası, anlamlı bir çıktı değer olarak görülmektedir.

1. Yöntem

Yöntem bölümünde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizi anlatılmıştır.

1.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel araştırmalardan durum çalışması ile desenlenmiş olup keşfetmeye dayalı durum çalışması türü kullanılmıştır. Durum çalışmalarında, genel olarak belli bir olguya yönelik bireysel algı ve yaklaşımların tespit edilmesi ve bununla ilgili yorumların yapılması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Durum çalışması, belli bir ortamda gerçek anlamda neler olduğunu araştırma yani duruma bakma, bu durumla ilgili verileri sistematik bir şekilde toplayıp analiz etme ve sonuçları belirlemeye dönük nitel bir araştırma yöntemidir (Davey, 2009).

1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu ilkokul, ortaokul, lise öğrencileri, öğretmenler ve veliler oluşturmaktadır. Araştırmaya uygunluğu açısından amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme türü tercih edilmiştir. Toplam 397 öğrenci (ilkokul 56, ortaokul 172 ve lise 169), 54 öğretmen ve 56 veliye ulaşılmıştır. İlkokulda sadece 4. sınıf öğrencileri ile çalışılmış diğer kademelerde ise her sınıfta yaklaşık olarak aynı sayıda öğrenciye ulaşılmaya dikkat edilmiştir. İlkokulda sadece 4. sınıf öğrencileri ile çalışılmasının nedeni, ilkokul kademesini temsil etmek noktasında önceki sınıflara göre ev ödevlerine ilişkin düşünce ve önerilerini daha kapsamlı bir şekilde ifade edecekleri düşünülmüştür. Verileri eksik veya yanlış dolduran 16 öğrenci (ilkokul 2, ortaokul 8, lise 6), 1 öğretmen ve 5 velinin formları elendikten sonra 381 öğrenci, 53 öğretmen (Sınıf öğretmeni 8, Türkçe 8, matematik 9, sosyal bilgiler 7, fen bilimleri 6, İngilizce 3, fizik 2, kimya 2, biyoloji 2, tarih 2, coğrafya 2 ve din kültürü ve ahlak bilgisi 2) ve 51 veliden alınan veriler değerlendirilmiştir.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmacının veri toplama aracı olarak hazırlamış olduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu, eğitim programları alanında üç uzmanın görüşlerinden yararlanarak üç adet açık uçlu soru şeklinde düzenlenmiştir. Form ilkokul, ortaokul ve lisede okuyan öğrencilere, öğretmenlere ve velilere uygulanmıştır. Veri toplama aracındaki sorular aşağıda ifade edildiği gibidir:

1. Ev ödevleri denildiğinde aklınıza gelen ilk kelimeleri yazınız.
2. Ev ödevleri ile ilgili düşüncelerinizi kısaca ifade ediniz.
3. Nasıl bir ödev anlayışı önerirsiniz?

1.4. Veri Toplama Süreci

Verileri toplamak için öncelikle ilgili makamlardan gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama süreci öğrencilerle yüz yüze yapılmış olup bir ders saati ayrılmıştır. Ders saati durumu açısından müsait olan öğretmenler ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Müsait olmayan öğretmenler ve velilere formlar verilmiş, sonraki gün öğretmenler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcıların tamamı yanıtlarını yazılı olarak ifade etmişlerdir.

1.5. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin çözümlenmesi içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, elde edilen veriler üzerinden kavram ve ilişkilere ulaşmaktır. Veriler içerik analizinde ayrıntılı olarak ele alınır. Fark edilemeyen kavram ve temalar içerik analizi ile farkedilebilir. Böylece elde edilen verilerin önce kavramsallaştırılması, sonra bu kavramlara göre mantıklı bir şekilde düzenlenmesi ve veriyi açıklayabilen temaların oluşturulması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırmada veri analizi; verilerin hazırlanmasını ve düzenlenmesini, kodlamayı, kodlar üzerinden temaların oluşturulmasını ve son olarak verilerin şekiller, tablolar veya tartışma halinde sunulmasını içermektedir (Creswell, 2016). Araştırmada elde edilen

verilerin analizi için eğitim programları alanında üç uzmanın görüşlerinden yararlanarak güvenilirlik koşulları sağlanmıştır. Oluşturulan kategori ve kodlar uzmanların eleştirileri dikkate alınarak düzeltilmiş ve son hali verilmiştir. Kodlamalar araştırmacı dışında bir uzman tarafından da kodlanmıştır. Kodlayıcılar arasındaki uyum oranı Miles ve Huberman'ın (2016) güvenilirlik formülü kullanılarak 0. 86 olarak hesaplanmıştır. Alt problemler doğrultusunda kategoriler ile kodlar birbiriyle ilişkili biçimde açıklanarak tablolar düzenlenmiştir.

1.6. Araştırma Etiği

Bu araştırma için Siirt Üniversitesi Etik Kurulundan 13.03.2024-6643 evrak tarih ve sayısıyla izin alınmıştır.

2. Bulgular

Bulgular kısmında öğrenci, öğretmen ve velilerin ortaya koyduğu görüşler tablolastırıldıktan sonra açıklanmıştır.

2.1. Ev ödevleri ile ilgili kullanılan ilk kelimelere ilişkin bulgular

Tablo 1. Ev ödevleri denildiğinde öğrencilerin aklına gelen ilk kelimeler

Kategori	Kod	Frekans
Eğitim ve Akademik Başarı Yolu	Görev, sorumluluk	15
	Çalışmak	11
	Araştırma, etkinlik	11
	Sıkıcı, yorgunluk, zaman alıcı, çok fazla	8
	Türkçe, İngilizce, matematik, sosyal, fen	7
	Sınav, test	5
	Öğretmen, okul	3
	Kontrol	2
	Tekrar	2
	Kitap okumak	1
Akademik Yolculuk ve Zorluklar	Görev, sorumluluk	24
	Tekrar	24
	Çalışmak, başarmak	21
	Araştırma, proje, etkinlik	21
	Stres, zaman kaybı, sıkıcı, ceza, gereksiz, fazla, isteksizlik	18
	Sınav, test	13
	Öğretmen	11
	Türkçe, matematik	10
	Artı, eksi	10
	Eksikleri tamamlamak	10
	İş birliği	9
	Kitap okumak	9
Akademik Yolculuk ve Öğrenme Zorlukları	Sorumluluk	25
	Pekiştirme, tekrar	23
	Çalışmak	23
	Stres, zaman kaybı, ceza, zorluk, zorunluluk, fazlalık, nefret, soğuma, uykusuzluk	21
	Eksi, artı, kontrol, not	21
	Sınav, test, soru bankası	20
	Matematik, fizik, kimya, biyoloji	15
	Yetiştirme telaşı	13
	İş birliği, takım çalışması	13
	Emek	10
	Kitap okumak	6
	Öğretmen	6

Tablo 1’de Eğitim ve akademik başarı yolu kategorisi incelendiğinde ilkökul öğrencilerinin, ev ödevlerini en çok “görev, sorumluluk” ve “çalışmak”, “araştırma, etkinlik” kelimeleri ile özdeşleştirdiği görülmektedir. En az “kontrol”, “tekrar” ve “kitap okumak” kelimeleri kullanılmıştır. Ayrıca ev ödevlerini “sıkıcı, yorgunluk”, “zaman alıcı” gibi kelimelerle kodlayan ve “çok fazla” verildiğini düşünerek olumsuz olarak değerlendiren öğrencilerin de olduğu görülmektedir. Akademik yolculuk ve zorluklar kategorisi incelendiğinde ortaokul öğrencileri, en çok “görev, sorumluluk”, “tekrar”, “çalışmak, başarmak” ve “araştırma, proje, etkinlik” kelimelerini, en az da “artı,eksi”, “eksikleri tamamlamak”, “iş birliği” ve “kitap okumak” kelimelerini kullanmayı tercih etmiştir. Bu olumlu görüşlerin dışında ev ödevlerini “stres, zaman kaybı, sıkıcı, ceza” olarak gören “gereksiz” ve “fazla” verildiğini düşünen dolayısıyla “isteksizlik” uyandıran bir olgu şeklinde gören öğrencilerin de olduğu tespit edilmiştir. Akademik yolculuk ve öğrenme zorlukları kategorisinde ise lise öğrencilerinin görüşlerinde “sorumluluk”, “pekiştirme, tekrar” ve “çalışmak” kelimelerinin daha çok kullanıldığı, “emek”, “kitap okumak” ve “öğretmen” kelimelerinin daha az kullanıldığı saptanmıştır. Ayrıca ev ödevlerine ilişkin olumsuz görüşün, “stres, zaman kaybı, ceza, zorluk, zorunluluk, fazlalık, nefret, soğuma, uykusuzluk” gibi kelimelerle öne çıktığını görmek de mümkündür.

Tablo 2. Ev ödevleri denildiğinde öğretmenlerin aklına gelen ilk kelimeler

Kod	Frekans
Tekrar, pekiştirme	33
Görev, sorumluluk	17
Çalışmak, başarmak	11
Araştırma, proje, etkinlik	10
Hazırlık, eksikleri tamamlamak	5
Emek	5
Öğrenci, öğretmen, veli	5
Soru çözümü, konu anlatımı	4
Artı, eksi	3
Kitap okumak	3
Yorgunluk, can sıkıntısı, baskı, uyku, kaygı, zorlayıcı	2
Ödül	1
Matematik	1
Veliye eziyet, öğrenciye ceza	1

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin ev ödevlerini daha çok “tekrar, pekiştirme” ve “görev, sorumluluk” kelimeleri ile kodladığı görülmektedir. Ev ödevlerini “ödül”, “matematik” ile anımsayan katılımcıların yanında “yorgunluk, can sıkıntısı, baskı, uyku, kaygı, zorlayıcı” ve “veliye eziyet, öğrenciye ceza” gibi kelimeleri kullananların olduğunu görmek, öğretmenler arasında ev ödevlerine ilişkin olumsuz bir kanaatin de olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Ev ödevleri denildiğinde velilerin aklına gelen ilk kelimeler

Kod	Frekans
Tekrar, pekiştirme	11
Görev, sorumluluk, disiplin	9
Çalışmak, başarmak	8
Araştırma, proje, etkinlik	8
Yorgunluk, isteksizlik, zorunluluk, yük, zorluk, öfke, stres, dert	6
Sabır	6
Emek	5
İş birliği	3
Kitap okumak	1
Öğretmen	1
Soru, cevap	1

Tablo 3’te velilerin ev ödevleri ile ilgili aklına gelen ilk kelimeler daha çok “tekrar, pekiştirme, görev, sorumluluk, disiplin, çalışmak, başarmak, araştırma, proje, etkinlik” şeklinde sıralanabilir. Velilerin ev ödevleri ile ilgili “yorgunluk, isteksizlik, zorunluluk, yük, zorluk, öfke, stres, dert” gibi olumsuz ifadeleri olmakla birlikte “sabır, emek ve iş birliği” gibi kavramların da kullanıldığı dikkat çekmektedir. Ayrıca az sayıda da olsa “kitap okumak, öğretmen, soru, cevap” kelimeleri ile de kodlama yapıldığı görülmektedir.

2.2.Ev ödevleri ile ilgili kullanılan düşüncelere ilişkin bulgular

Tablo 4. Öğrencilerin ev ödevleri ile ilgili düşünceleri

Kategori	Kod	Frekans
Eğitimde Görev ve Sorumluluklar	Görev	11
	Çalışarak başarma	11
	Sorumluluk alma	7
	Ders gelişimine fayda	6
	İlerleme ve hazır olma	5
	İşlenen konunun evde tekrarı	4
	Bazen güzel, çoğunlukla zor, fazla ve zevksiz bir şey	4
	Yaparken sıkılma	3
	Ödevi doğru bulmama	3
Ödev ve Eğitim Aktiviteleri	Faydalı ve gerekli	22
	Konuyu daha iyi anlama	18
	Evde tekrar etme	18
	Gelişime katkı sağlayan etkinlikler	17
	Kısa olunca güzel uzun olunca sıkıcı	14
	Bazen ceza bazen eğlenceli	13
	Düzenli yapılması gereken iş	12
	Görev	12
	Saçma	12
	Fazla verilmesi gereksiz	11
	Dinlenme ve eğlenmeye engel	8
	Zor iş	7
Ödev ve Öğrenme Sürecinin İniş Çıkışları	Tekrar ve pekiştirme	20
	Öğrenme sürecine katkı	17
	Motivasyon kaynağı	16
	Fazla verilmesi problem	14
	Bazen gerekli bazen gereksiz	13
	Yarardan çok zarar	13
	Yetiştirememe	13
	Cezalandırma yöntemi	13
	Yapılmadığında cezalandırılmaya sevk aracı	10
	Zorunlu olması saçma	9
	Gereksiz	8
	Zaman kaybı olarak	8
	Stres kaynağı	6
	Nefret	3

Tablo 4’te Eğitimde görev ve sorumluluklar kategorisindeki ilkökul öğrencilerinin ev ödevlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, daha çok “verilen görevin yerine getirilmesi” ve “çalışarak başarılı olmayı sağlayan bir etkinlik” şeklinde görüldüğü dikkat çekmiştir. Ev ödevlerini “yaparken sıkıldığını” ve “okulda işlenen derslere rağmen ev ödevi verilmesini doğru bulmadığını” belirten görüşler de mevcuttur. Ödev ve eğitim aktiviteleri kategorisinde ortaokul öğrencileri baskın bir şekilde ev ödevlerini “faydalı, gerekli bulduğunu”, “konuyu daha iyi anlamayı desteklediğini” ve “öğrenilenlerin evde tekrar edilmesi için iyi bir fırsat olduğunu” ifade etmişlerdir. Bu olumlu görüşlerin yanı sıra ev ödevlerinin “okulda işlenen konulara rağmen verilmesinin saçma olduğu dolayısıyla verilmemesi gerektiği”, “fazla verilmesinin gereksiz olduğu”, “dinlenme ve eğlenmeyi engellediği” ve “yapılması zor bir iş

olduğu” şeklinde olumsuz kanaatlerini dile getiren öğrenciler de olmuştur. Ödev ve öğrenme süreçlerinin iniş çıkışları kategorisindeki lise öğrencileri ise ev ödevleri ile ilgili düşüncelerini daha çok *“tekrar ve pekiştirme için gerekliliğine”, “öğrenme sürecine katkısına”* ve *“hazırlanırken motivasyon kaynağı olmasına”* dikkat çekerek dile getirmişlerdir. Ayrıca lise öğrencilerinde olumsuz düşüncelerin de fazla olduğunu, ev ödevlerinin *“zararlarının daha fazla olduğu”, “bir tür cezalandırma yöntemi olduğu”, “zorunlu olarak verilmesinin saçma”* bulunduğu, *“gereksiz olduğu”, “zaman kaybı”, “stres kaynağı”* olarak görüldüğü ve bazı öğrencilerin *“nefret ettiği”* gibi görüşlerden anlamak mümkündür.

Tablo 5. Öğretmenlerin ev ödevleri ile ilgili düşünceleri

Kod	Frekans
Ebeveynler ile tekrar etme olanağı	8
Sıkımadan pekiştirmeyi sağlama	7
Öğrenci için sorumluluk	6
Yeni konular için ön hazırlık	6
Öğrencinin eksikliklerini giderme	5
Öğrenmede kalıcılığı sağlayan tekrarlar	5
Öğrenciyi yormayacak türden etkinlikler	4
Fazla verilmediğinde faydalı	4
Kesinlikle verilmesi gerekli olan	3
İlkokul öğrencileri için fazla, diğer gelişim alanları için olumsuz	2
Ezberci ve ceza amaçlı verilmesi yanlış	1
Sıkıcı, azar ıslatma kaygısıyla yapılan zorunlu bir iş	1
Verimsiz	1

Tablo 5’te öğretmenlerin ev ödevleri ile ilgili düşünceleri incelendiğinde, *“aileyi sürece dahil eden, öğrenciyi sıkımayacak, tekrar ve pekiştirmeyi sağlayacak, öğrencinin sorumluluk almasını sağlayan, birtakım ön hazırlıklar yapmasını destekleyen”* düşüncelerin daha çok öne çıktığını görmek mümkündür. *“Fazla verilmediği sürece faydalı olduğunu, kesinlikle verilmesi gerektiğini”* dile getiren görüşlerin yanında *“ilkokul öğrencilerine fazla verilerek diğer gelişim alanlarının ihmal edildiği, ezberci ve ceza mantığına dayanmasının yanlış olduğu, sıkıcı ve zorunlu olarak yerine getirilen bir iş olduğu ve verim alınmadığı”* şeklinde düşüncelerini dile getiren öğretmenlerin olduğu da tespit edilmiştir.

Tablo 6. Velilerin ev ödevleri ile ilgili düşünceleri

Kod	Frekans
Evde tekrar etme, pekiştirme	9
Öğrenci için görev ve sorumluluk	9
Oyun ve serbest zamanı kısıtlama, aile içi ilişkileri zedeleme	8
Fazla verilen bir iş	7
Yaptırmanın zorluğu	6
Öğrencinin zorlandığı, velinin uğraştığı bir ilişki	5
Aileye değil çocuğa verilmesi gereken bir görev	3
Sessiz bir ortam ve disiplin gerektiren bir iş	2
Evde aile ile birlikte yapılabilen bir iş	1
İnternet ihtiyacı, erişim imkanı problemi	1

Tablo 6’da velilerin ev ödevlerine ilişkin *“tekrar etme, pekiştirme, görev, sorumluluk”* gibi düşüncelerle birlikte *“fazla verildiği durumlarda çocukların oyun ve serbest zamanlarının kısıtlandığı, aile içi ilişkilerde bazı problemlere neden olduğu”* öne çıkmıştır. Ödevlerle ilgili *“fazla verildiği, yaptırmanın zor olduğu, öğrencinin zorlandığı, velinin uğraştığı”* gibi düşünceler dikkat çekmiştir. Ayrıca ödevin *“aileye değil çocuğa verilmesi gerektiği, evde aile ile birlikte yapılabileceği”*ne ilişkin zıt olduğu görülen görüşler de ortaya çıkmıştır. Ödevlerin günümüzde *“internet ihtiyacı doğurması ve öğrencinin buna erişim imkanının olmaması ciddi bir dezavantaj”* olarak görülmektedir.

2.3. Ev ödevleri önerilerine ilişkin bulgular

Tablo 7. Öğrencilerin ev ödevlerine ilişkin önerileri

Kategori	Kod	Frekans
Eğlenceli ve Yaratıcı Eğitim Aktiviteleri	Oyunla ilgili, eğlenceli	21
	Kısa ve öğrenciyi yormayan	13
	Etkinlik ve araştırmaya yönelik	9
	Kitap okumak ve okuduğunu anlamak üzerine	7
	Müzik ve resimle ilgili	2
	Test çözmeye yönelik	2
Eğlenceli ve Katılımcı Öğrenme Aktiviteleri	Kısa ödevler	24
	Eğlenceli ödevler	23
	Etkinlik ve araştırma ağırlıklı	20
	Ödüllü	19
	Oyun aracılığıyla öğrenmeyi sağlayan	17
	Evde iş birliği ile yapılan	15
	Öğrenci düzeyine uygun olan	13
	Sınıf içinde birlikte yapılan	13
	Test olarak verilen	12
	Okuma ve günlük hayat üzerine	8
Öğrenci Dostu ve Geliştirici Öğrenme Aktiviteleri	Sıkmayacak düzeyde kısa	21
	Pekiştirme ve tekrar amaçlı	20
	Yapmayanın cezalandırılmadığı, yapanın ödüllendirildiği	19
	Ödev verilmemeli	19
	Öğrenciyi sosyal yaşantıdan uzaklaştırmayan	18
	Sorgulayıcı özelliği geliştirecek nitelikte	18
	Araştırma ve deneylere yönelik	17
	Öğrencinin eksikliklerine yönelik	17
	Her hafta sadece bir dersle ilgili	14

Tablo 7’de Eğlenceli ve yaratıcı eğitim aktiviteleri kategorisinde ilkökul öğrencilerinin ağırlıklı olarak “*oyun, eğlence*”, “*kısa, öğrenciyi yormayan*” ve “*etkinlik, araştırma*” temelli ev ödevi önerileri sunduğu görülmektedir. Bunun yanında “*okuduğunu anlama becerileri*”, “*müzik, resimle ilgili*” ve “*test çözerek yapılan ödevler*” önerilmektedir. Eğlenceli ve katılımcı öğrenme aktiviteleri kategorisinde ortaokul öğrencilerinin de benzer şekilde “*kısa*”, “*eğlenceli*”, “*etkinlik, araştırma dayalı*”, “*ödüllü*” ve “*oyun aracılığıyla öğrenmeyi destekleyen*” ödevlerin olması gerektiği yönünde önerileri daha çok sunduğu ayrıca “*test*” ve “*okuma becerilerine yönelik*” ödev önerilerinin de olduğu görülmektedir. Farklı olarak işbirliği içerisinde “*evde*”, “*okulda*” ve “*öğrenci düzeyine uygun*” ödev önerileri olmuştur. Öğrenci dostu ve geliştirici öğrenme aktiviteleri kategorisinde lise öğrencilerinin ev ödevi anlayışı incelendiğinde ise “*kısa*”, “*pekiştirme, tekrar amaçlı*” ve “*yapmayanın cezalandırılmadığı, yapanın ödüllendirildiği*” öneriler öne çıkmıştır. “*Ödev verilmemesi gerektiği*” önerisinin de fazla sayıda olduğu ayrıca dikkat çekmiştir. Ödevlerin “*sosyal yaşantıyı kısıtlamaması gerektiği*”, “*sorgulayıcı nitelikte*”, “*araştırma, deneylere yönelik*”, “*eksikleri tamamlayıcı*” ve “*her hafta sadece bir dersle ilgili*” ödev önerileri olmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin ev ödevlerine ilişkin önerileri

Kod	Frekans
Tekrar amaçlı, etkinlik ağırlıklı	8
Pekiştiren	7
Kısa ve etkili	6
Öğrencinin sorumluluk alabileceği düzeyde	5
Angaryaya dönüşmeyen, yaparak yaşayarak yapılacak türden	5
Okuma ve anlamaya dayalı çalışmalar	4
Eğlenerek yapılan, mutlu eden	3
Öğrencinin merak ettiği ve ilgisini çeken konular	3
Kolay, orta, zor düzeyde ödevler	3
Araştırma ve proje ödevleri	3
Test ağırlıklı ve bol sorulu ödevler	2
Gelişim alanlarını dikkate alan ödevler	2
Okulda yapılan	1
Kişiyi disipline eden, zaman yönetimi ve çalışma düzeni kazandıran	1

Tablo 8’de öğretmenlerin ödev anlayışı, “*tekrar amaçlı, etkinlik ağırlıklı, pekiştirmeyi sağlayan, kısa ve etkili*” olacak şekildeki önerilere dayanmaktadır. Ödevlerin “*öğrencinin sorumluluk alabileceği, yaparak yaşayarak öğrenebileceği, okuma ve anlamaya yönelik olması*” önerilerinin yanında “*eğlenerek yapılması, öğrenciyi mutlu etmesi, onun merakını uyandırması ve ilgisini çekmesi*” gibi anlayışlara dayanması da öğretmenlerin önerileri arasında bulunmaktadır. Ayrıca ödevlerin “*kolay, orta, zor gibi aşamalardan oluşması, araştırma ve projelere dayalı olması, test ağırlıklı, gelişim alanlarını dikkate alan, okulda yapılmasını sağlayan, kişiyi disipline ederek zaman yönetimi ve çalışma düzeni becerilerini kazandıran*” anlayışlara dayanması gerektiğine ilişkin öneriler mevcuttur.

Tablo 9. Velilerin ev ödevlerine ilişkin önerileri

Kod	Frekans
Öğrenci düzeyine uygun, bıkırtmayan	7
Rutin tekrar edilen, öğrenciye çok yüklenilmeyen ödevler	7
Etkinliklere dayalı, eğlenceli ve zeka oyunlarını içeren ödevler	7
Büyük kısmı okulda yapılan, evde rahat edilen ödevler	7
Daha az ödev	7
Aile ile işbirliğini geliştiren nitelikte	3
Üst sınıfa ve hayata hazırlayan görevlerden oluşan	3
Çocukların zamanı doğru yönetebileceği bir anlayışta	2
Her gün bir branşla ilgili	2
Araştırma bilincini geliştirecek ödevler	2
Ceza amacı olmayan	2
Ödev verilmemeli	1
Okulda yapılan pekiştirmeler	1

Tablo 9’da velilerin ev ödevi anlayışı incelendiğinde “*öğrenci düzeyine uygun, onu bıkırtmayacak, etkinlik ve eğlenceye dayalı, evde sorunlara neden olmayacak, daha az ödevlerin verilmesi gerektiği*” öneriler öne çıkmıştır. Bu önerilerin yanında “*aile içinde iş birliğini geliştiren, bireyi hayata hazırlayan, zamanı doğru yönetmeyi öğreten, her gün bir branşla ilgili, araştırma bilincini geliştiren, ceza amacı gütmeyen*” ödev önerileri de dikkat çekmiştir. Ayrıca “*ödev verilmemesi gerektiği, okulda ayrılacak zaman içerisinde pekiştirmelerin yapılması gerektiği*” gibi sınırlı sayıda öneriler de yapılmıştır.

3. Tartışma ve Sonuçlar

Öğrencilerin öğrenme sürecini desteklemesi amacıyla verilen ev ödevlerinin, elde edilen sonuçlar doğrultusunda başta öğrenciler olmak üzere öğretmen ve velilerde çağrıştırdığı anahtar kelimeler üzerinde bir tartışma geliştirip sonuçları tespit etmek katılımcıların ev ödevleri ile ilgili düşünce dünyasını açığa kavuşturmak için faydalı olacaktır. Başta bütün kademelerde

öğrencilerin ev ödevleri ile ilgili ilk anımsadığı kelimelerin “görev”, “sorumluluk” olması öğrencilerin bilinç ve farkındalıklarını dikkate almak açısından önem arz etmektedir. Benzer şekilde yine her kademede öğrencilerin ev ödevlerine ilişkin “sıkıcı”, “stres”, “çok fazla”, “yorgunluk”, “uykusuzluk” ve “isteksizlik” gibi olumsuz yaklaşımlar ortaya koyması, bulundukları eğitim kademesi değişse de konuya dair yaklaşımlarının benzerlik göstermesi düşündürücü ve çözüme kavuşturulması açısından sorgulanması gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Öncelikle araştırmanın birinci alt amacı olarak katılımcıların ev ödevlerine ilişkin aklına gelen ilk kelimelere ilişkin ortaya çıkan sonuçlar üzerinde bir tartışma geliştirilmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin ev ödevlerine kelimeler bazında yaklaşımı, ortaya çıkan *çalışmak ve araştırma* kodları bağlamında yorumlandığında ev ödevlerinin, öğrencilerin derste işlenen konuları pekiştirmesine yardımcı olacağı, araştırma ve etkinliklerle öğrencilerin bilgiyi daha derinlemesine anlamalarını sağlayacağı düşünülmektedir. *Zaman ve yorgunluk* bağlamında ödevlerin çok fazla ve yorucu olmaması önemlidir. Aksi takdirde öğrencilerin motivasyon kaybı yaşayabilmesine neden olabilir. *Dersler ve sınavlar* bağlamında ev ödevleri, sınavlara hazırlık ve bilgiyi test etme amacıyla verilebilir. Test ve sınavlarda başarılı olmak için düzenli tekrar yapmak önemlidir. İfade edilen, *Öğretmen ve okul işbirliği* anahtar kelimelerine göre öğretmenler, öğrencilere uygun ve anlamlı ödevler vermelidir. Aileler de öğrencilerin ödevlerini takip ederek destek olmalıdır. *Kitap okuma ve tekrar* kodları düşünüldüğünde öğrencilerin kitap okuması, genel kültürlerini artırır ve öğrenme zevkini destekler. Tekrar ise bilgilerin kalıcılığını sağlar. Ancak burada dikkat çeken bir durum ilkökul öğrencilerinin diğer kademedeki öğrencilere göre “tekrar” kelimesine çok daha az yer vermiş olmasıdır.

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevlerine yaklaşımı kelimeler bazında değerlendirildiğinde, ev ödevlerinin, derste işlenen konuları *tekrar etmek* ve bilgileri pekiştirmek için önemli olduğu görülmektedir. *Çalışmak ve başarmak* kodları için ev ödevlerinin, öğrencilere çalışma alışkanlıklarının kazandırılması ve onların başarıya ulaşmalarını sağlaması amacıyla verilebileceği şeklinde yorumlanabilir. *Araştırma ve proje çalışmalarına* bağlı olarak, öğrencilere araştırma yapma ve projeler üretme fırsatının sunulması öğrenmeyi derinleştirmeye katkıda bulunabilir. Öğrencilere göre ev ödevleri, *zaman yönetimi ve stresle başa çıkmakla* birlikte öğrenmeye yardımcı olabilecek bir işevselliğe sahip olabilir. Ancak fazla ve gereksiz ödevler stres yaratabilir. *Sınav ve test hazırlığı* koduna göre ev ödevleri, sınavlara hazırlık yapmak için önemlidir ve bilgiyi uygulama fırsatı sunar. *Öğretmen ve iş birliği* açısından değerlendirildiğinde öğretmenler, öğrencilere uygun ve anlamlı ödevler vermelidir. Aileler de öğrencilerin ödevlerini takip ederek destek olmalıdır. Öğrencilerin *eksikleri tamamlaması* ve bu çalışmaların *iş birliği* içinde yapılması önemlidir. İlkokul öğrencilerinde olduğu gibi ortaokul öğrencileri de ev ödevlerini *kitap okumak* ile ilişkilendirmiştir.

Lise öğrencilerinin kelimeler düzeyinde ev ödevleri yaklaşımı değerlendirildiğinde, *pekiştirme ve tekrar* ifadelerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu, öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Ev ödevleri, öğrencilere çalışma alışkanlıkları kazandırmakla birlikte öğrencilerin emek harcamalarını gerektiren bir durumdur. Bu durum, öğrencilerde sorumluluk bilincini artırabilir. Fazla ödev, *stres yaratabilir* ve *zaman kaybına* neden olabilir. Uygun düzeyde verilen ödevler, öğrencilerin bu anlamda dengeyi sağlaması açısından önemlidir. Öğrencilere göre ev ödevleri, *sınavlara hazırlık yapmaya* ve öğretmenlerin *öğrencileri değerlendirmesine* katkı sağlar. Aynı zamanda *iş birliği ve takım çalışması* becerilerini geliştirmeye yardımcı olabilir. Genel kültürü arttırması ve öğrenmeyi desteklemesi açısından da *kitap okumak* davranışıyla ilişkilendirilebilir.

Ev ödevleri bütün kademelerdeki öğrencilerin aklına gelen ilk kelimeler bağlamında genel olarak yorumlandığında ev ödevlerinin dengeli, anlamlı ve öğrenci merkezli olması

gerektiğine ilişkin bir sonucun ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Bu durumun birinci dereceden muhatabı olan öğrencilerin görüşlerini dikkate almak, niteliği arttırmak noktasında katkı sağlayacaktır. Ayrıca ev ödevlerine ilişkin öğretimin ilk kademesinde okuyan öğrencilerin akademik başarısını arttırdığına yönelik hiçbir bulgu olmadığı (Kapıkıran ve Kıran, 1999), ortaokul kademesinde düşük bir ilişkinin varlığından söz edilirken, liselerde kısmen fayda sağladığı ancak fazla miktardaki ödevin öğrenciler için zararlı olduğu (Cooper vd., 1998; Cooper vd., 2006) gerçeğini, daha önce literatürde yapılmış olan bu çalışmalardan da yola çıkarak dikkate almak faydalı olacaktır.

Öğretmenlerin ev ödevlerine bakış açıları, ev ödevleri düzleminde diğer paydaşlarla şekillenecek olan ilişkiyi etkilemektedir. Bunun için çağrışım uyandıran ilk kelimelerden yola çıkarak, öğretmenlerin bakış açısına ilişkin yapılacak yorumlar üzerinde bir tartışma geliştirilebilir. Öncelikle öğretmenler de öğrenciler gibi sürecin dinamik bir paydaşı oldukları için benzer kelime veya kodlamaların elde edildiği görülmektedir. Ancak ortaya çıkan kodlar arasında *tekrar ve pekiştirme* ifadesinin öğrencilere göre özellikle de ilkökul öğrencilerine göre çok daha sık vurgulandığı görülmektedir. Bu yaklaşımın öğretmenler nezdinde, okulda yapılan çalışmaların evde mutlaka yeniden gözden geçirilmesine ilişkin ciddi düzeyde dikkate alınması gereken bir durum olarak değerlendirilmesi mümkündür. Öğretmenler, *görev ve sorumluluk* kelimelerini de fazla sayıda kullanarak öğrencilerle benzer şekilde ev ödevlerinin bu anlamda bireye yüklediği misyona dikkat çektikleri görülmektedir. Bunun yanında *çalışmak ve emek harcamak, araştırma ve proje çalışmaları, stres ve zaman yönetimi, soru çözümü ve not değerlendirmesi, öğrenci, öğretmen, veli iş birliği ve kitap okuma* gibi kelimelerle yapılan ilişkilendirmeler öğrencilerin ortaya koyduğu ifadelerle benzerlik göstermektedir. Bunların dışında ev ödevlerinin *ödül* düzleminde ele alınması önemli ancak *veliye eziyet, öğrenciye ceza* şeklinde çağrışımlar uyandırması da düşündürücü bulunmuştur.

Öğretmenlerin ifade ettiği, ev ödevlerini çağrıştıran ilk kelimelere göre bir durum değerlendirmesi yapıldığında öğrencilerle benzer bir sonucun olduğu, dolayısıyla ev ödevlerinin dengeli, anlamlı ve öğrenci merkezli olması gerektiği söylenebilir. Bunun için öğretmenler, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ödevleri tasarlamalıdır denilebilir. Baynazoğlu (2019), sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine ilişkin görüşlerini incelediği çalışma sonucunda ev ödevi miktarlarının azaltılması, ev ödevlerinin yapılmaması durumunda öğrencilere çağdaş yöntemlerle yaklaşılması, ev ödevine ilişkin görev algısının değiştirilmesi, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve merakları doğrultusunda onları mutlu edecek türde ev ödevlerinin verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Velilerin en sık kullandığı ilk kelimelerin *tekrar ve pekiştirme* olması daha sonra *görev, sorumluluk, disiplin* ifadelerine yer vermesi bu konuda öğretmenlerle yaklaşımlarının öğrencilere göre daha çok benzerlik gösterdiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu durumu belki de yetişkin bakış açısı ile ilişkilendirmek süreci daha iyi okuyabilmeye katkı sağlayabilir. Kelimeler bazında *çalışmak ve emek harcamak, araştırma ve proje çalışmaları, stres, iş birliği ve takım çalışması, kitap okumak* gibi diğer hususların da yine tüm katılımcılarla benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür. Böylece fazla sayıdaki bu benzer kodlardan yola çıkarak, tüm katılımcıların ev ödevlerine ilişkin ortak tepkiler geliştirme durumunda olduklarına dair bir sonucun söz konusu olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların ev ödevleriyle ilgili aklına gelen ilk kelimeleri ifade etmesi konuya yaklaşımları hakkında bazı ipuçlarını verebilir. Ancak katılımcıların, görüşlerini daha ayrıntılı ifade edebildiği dolayısıyla düşüncelerini paylaşabileceği bir durum, konunun daha sağlıklı anlaşılmasını sağlar. Bundan dolayı tüm katılımcıların araştırmanın ikinci alt amacı olan konu ile ilgili düşüncelerine ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Başta ilkökul öğrencilerinin ev ödevleri hakkındaki düşüncelerinin oldukça çeşitlilik gösterdiği saptanmıştır. Bu konuda

öğrencilerin görüşlerinden hareketle ortaya çıkan sonuçlar şu şekilde değerlendirilebilir: Ev ödevleri, öğrencilere *sorumluluk almayı ve verilen görevi yerine getirmeyi* öğretir. Ev ödevleri, *çalışma alışkanlığı kazandırır ve başarıya ulaşmayı sağlar*. Ev ödevleri, *derslerde işlenen konuların tekrarı ve pekiştirilmesi için* faydalıdır. Ev ödevleri *bazen zorlayıcı ve sıkıcı* olabilir. *Fazla ve zevksiz ödevler*, öğrencileri yorabilir. Öğrenciler, ödevleri yaparken *bazen stres, öfke ve yorgunluk* hissedebilirler. Öğretmenlerin ödevleri dengeli ve anlamlı bir şekilde vermesi önemlidir. Veliler, öğrencilerin ödevlerini takip ederek destek olmalıdır.

Ortaokul öğrencilerinin ev ödevleri konusunda düşünceleri incelendiğinde bazı öğrenciler için bu alıştırmaya, öğrenilen *bilgilerin pekiştirilmesine* yardımcı olurken, bazıları için *zaman kaybı ve stres kaynağı* olabilir. Öğrencilerin yaşına, öğrenme tarzına ve diğer faktörlere bağlı olarak bu fikirler değişebilir. Dolayısıyla ev ödevleri konusunda farklı düşünceler görmek mümkündür. Önemli olan, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun bir denge bulmaktır. Bazı katılımcılar, ödevlerin *konuyu daha iyi anlama, öğrenilenleri pekiştirme ve gelişime katkı sağlama* açısından önemli olduğunu düşünürler. Bunlara göre düzenli olarak yapılan ev ödevleri öğrencilerin *disiplinli olmasına ve sorumluluk duygusunun gelişmesine* yardımcı olabilir. Ayrıca, bazı öğrenciler için ödevler bir *görev* gibi algılanır ve bu da onların okulda daha motive olmalarına katkı sağlayabilir. Ancak bazı katılımcılar da ev ödevlerini *saçma ve gereksiz* bulduklarını ifade etmişlerdir. Özellikle *fazla ödev verilmesinin, öğrencilerin dinlenme ve eğlenme zamanlarını engelleyebileceğini* düşünmektedirler. Ayrıca bazı öğrenciler için *ödevlerin sıkıcı olduğu ve motivasyonlarını düşürebileceği* de söylenebilir. Ev ödevlerine dair olumlu görüşlerin çoğunluk olarak öne çıkmasının yanında olumsuz görüşlerin de dile getirilmesi, katılımcıların bu hususta farklı fikirlere sahip olabildiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu sonuçtan hareketle sayıları az olsa da olumsuz beyanda bulunan katılımcıların görüşlerinin dikkate alınması nitelikli bir ödev anlayışının gelişimine katkı sağlayacaktır.

Lise öğrencileri arasında da ev ödevleri konusunda farklı görüşler olduğu görülmektedir. Diğer kademelerdeki öğrencilerle özellikle ortaokul öğrencileri ile benzer şekilde ödevler, bazı öğrenciler için *öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesine* yardımcı olurken, bazıları için de *zaman kaybı ve stres kaynağı* olabilir. Bu hususta bazı görüşler genel olarak verilebilir: Ev ödevleri, sınıf içinde öğrenilen bilgilerin *evde tekrar edilmesini* sağlar. Bu, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Ev ödevleri, *motivasyon kaynağı olarak* öğrencileri çalışmaya ve hazırlanmaya teşvik edebilir. Bu, *disiplin ve sorumluluk duygusu geliştirmelerine* yardımcı olabilir. Bazı öğrenciler, ev ödevlerinin *fazla verilmesinin sağlık sorunlarına, sıkılmaya ve dersten soğumaya neden olduğunu* düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin *dinlenme ve eğlenme zamanını kısıtladığını* düşünenlerin de olduğu görülmektedir. Ev ödevleri, bazı öğrenciler için bir nevi *cezalandırma yöntemi* olarak algılanabilir. Ödev yapılmadığında *cezalandırılmanın doğru olmadığını* düşünenler de bulunmaktadır. Bunun yanında ev ödevlerinin *gereksiz olduğunu düşünenler*, durumu bir *zaman kaybı* olarak görmektedir.

Calp (2011), beşinci sınıf öğrencileri ile Duru ve Çöğmen (2017), ilkokul ve ortaokul öğrencileri ile ev ödevleri üzerine yaptıkları çalışmada hem olumlu hem de olumsuz anlamda, Gedik vd.'nin (2018) ortaokul öğrencileri ile Sarıgöz'ün (2011) ortaöğretim öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarda ise olumlu anlamda bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer sonuçların ortaya çıktığı dikkat çekmiştir. Hem bu çalışmada hem de literatürdeki diğer çalışmalarda görüldüğü üzere öğrencilerin düşünceleri doğrultusunda tespit edilen sonuçlara göre ev ödevleri konusunda bir genellemeye gitmek zor görünmektedir. Ev ödevleri bazı öğrenciler için faydalı olabilirken, diğerleri için sıkıcı veya yorucu olabilir. Dolayısıyla bu konuda dengeli bir yaklaşımın benimsenmesi ve öğrencilerin ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması önemlidir. Ev ödevlerinin miktarı ve niteliği, öğrencilerin yaşına, yeteneklerine ve kişisel durumlarına

uygun olmalıdır. Ayrıca, ev ödevlerinin amacı ve öğrencilere sağladığı faydalar düşünülerek belirlenmelidir. Verilen ödevler öğrencilerin duygusal ve fiziksel sağlığını olumsuz etkilememelidir.

Öğretmenlerin ev ödevlerine ilişkin ortaya koyduğu düşünceler incelendiğinde genel olarak şöyle bir değerlendirme yapılabilir. Öğrencilerin *ebeveynlerle tekrar etme olanağı bulması*, bir avantaj olabilir. Bu şekilde, öğrenciler anlamadıkları konuları aileleriyle paylaşarak daha iyi anlayabilirler. Ayrıca, *ödevlerin öğrenciyi sıkıkmaması ve derste işlenen konuları pekiştirmesi* de önemlidir. *Öğrencilerin sorumluluk almasını sağlayarak*, öğrenme sürecine katılımlarını artırabilirler. Ödevler aynı zamanda yeni öğrenilecek konular için *ön hazırlık yapılmasını sağlar ve öğrencilerin eksikliklerini gidermelerine yardımcı olur*. Ancak ödevlerin miktarı ve niteliği önemlidir. *Öğrenciyi yormayacak ve sadece verim alınmasını sağlayacak nitelikte ödevlerin verilmesi gerektiği* fikrini benimseyen öğretmenler olduğunu görmek mümkündür. *Fazla ödev verilmediği sürece faydalı olabileceğini, ilkökul öğrencilerine çok fazla ödev verilmesinin diğer gelişim alanlarını olumsuz etkileyebileceğini* düşünen katılımcılar da mevcuttur. Ayrıca, *ödevlerin ezberci ve ceza amaçlı verilmesini doğru bulmayan, öğrenciler için sıkıcı olabileceği ve öğrenme zevkini engelleyebileceği* konusunda hemfikir olan, *sadece bir görevi yerine getirmek kaygısıyla yapılan ödevlerin, gerçek anlamda öğrencilerin öğrenmelerini engelleyebileceğini* düşünen öğretmenler de vardır.

Büyüktokatlı (2009), Duban (2016), Baynazoğlu (2019) ve Ok ve Çalışkan'ın (2019), öğretmenler ile ev ödevleri üzerine yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin hem olumlu hem de olumsuz anlamda benzer görüşler ortaya koyduğu tespit edilmiştir. Hem bu araştırmadan hem de literatürdeki diğer çalışmalardan yola çıkarak öğretmenlerin ev ödevlerine ilişkin düşünceleri değerlendirilerek bazı sonuçlar ortaya koymak mümkündür: Ev ödevlerinin, öğrencilerin öğrenme sürecine katkı sağlaması ve sorumluluk duygularını geliştirmesi önemlidir. Ancak ödevlerin miktarı, niteliği ve amacı öğrencinin yaşına, yeteneklerine ve kişisel durumuna uygun olmalıdır. Ayrıca, ödevlerin sadece verilen görevi yerine getirmek için değil, gerçek anlamda öğrenme ve anlamaya odaklanma üzerine olması önemlidir.

Veliler arasında ev ödevleri konusunda farklı görüşler olduğu görülmektedir. Öncelikle, *evde tekrar etmenin ve pekiştirmenin önemli olduğu* vurgulanmaktadır. *Öğrencilere sorumluluk duygusu kazandırmak* açısından ödevlerin önemi üzerinde durulmaktadır. Ancak *fazla ödevin çocukların serbest zamanlarını kısıtlayabileceği ve aile ilişkilerini olumsuz etkileyebileceği* de belirtilmiştir. Fazla ödev verilmesi konusunda genel bir fikir birliği olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca *ödevlerin aileye değil, öğrencilere verilmesi ve öğretmenler tarafından kontrol edilmesi gerektiği* de dile getirilmiştir. *Ödevlerin sessiz ve sakin bir ortamda disiplin içinde yapılması gerektiği ve aile desteğinin önemli olduğu* da belirtilen noktalar arasındadır. Ancak *ödevlerin, özellikle internet gereksinimi doğurması ve her öğrencinin buna erişim imkanının olmamasının ciddi bir dezavantaj olduğu* ifade edilmiştir.

Hoover-Dempsey ve Sandler'in (1995, 1997) farklı yıllarda ev ödevleri üzerine birlikte yaptıkları çalışmalarda, ebeveynlerin çocuklarının ödevlerine neden dahil olduklarını, hangi stratejileri kullandıklarını ve katılımın öğrenci öğrenimine nasıl katkıda bulunduğunu anlamaya yönelik bir anlayışın olduğu görülmektedir. Bu çalışmalarda ebeveynlerin ödevlere dahil olma gereğine inandıkları için öğrencilere destek oldukları görülmektedir. Ayrıca katılımlarının çocuklarının öğrenmesinde olumlu bir fark yaratacağına inandıkları ve katılımlarının okul personeli tarafından desteklendiği ve değer verildiği anlaşılmaktadır. Duru ve Çöğmen (2017), Ok ve Çalışkan'ın (2019) veliler ile ev ödevleri üzerine yaptıkları çalışmada hem olumlu hem de olumsuz anlamda bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer sonuçların ortaya çıktığı dikkat çekmiştir. Çalışmalar incelendiğinde velilerin ortaya koyduğu görüşlerden hareketle, ev ödevleri konusunda bir denge sağlanması gerektiği anlaşılmaktadır. Ödevlerin öğrencilerin

öğrenme sürecine katkı sağlaması ve sorumluluk duygularını geliştirmesi önemli olsa da fazla ödev verilmesinin aileler ve öğrenciler üzerinde olumsuz etkileri olabileceği unutulmamalıdır. Ayrıca ödevlerin yapılması için gerekli olan kaynaklara erişimin sağlanması da önem arz etmektedir.

Bir konu hakkında birtakım öneriler ortaya koymak niteliği arttırmanın önemli bir yolu olarak ifade edilebilir. Ev ödevleri ile ilgili öğrenci, öğretmen ve velilerin aklına gelen kelimeleri ve düşüncelerini kısaca açıklamaları konu hakkında mevcut durum ile ilgili tabloyu ortaya koymaktadır denilebilir. Bu fikirler ışığında olumlu düşünceler olduğu gibi olumsuz düşüncelerin de öne çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla var olan olumsuzlukları gidermek ve konunun paydaşlarını özellikle de öğrencileri dikkate alarak ev ödevleri niteliğini arttırmak için araştırmanın üçüncü alt amacı olan, katılımcıların ifade ettiği öneriler üzerinde durmak ayrı bir katma değer ortaya koyacaktır.

İlkokul öğrencilerinin, seviyelerine uygun *hem eğlenceli hem de öğretici düzeyde bir deneyim yaşamaları* için çeşitli öneriler sundukları görülmektedir. *Oyunla ilgili ve eğlenceli olmalı* önerisinin ciddi düzeyde öne çıktığı ve durumun çocukların içinde bulunduğu dönemin göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Bununla ilgili bazı matematik oyunları örneğin, toplama ve çıkarma işlemlerini pratik etmek için kart oyunları veya zar oyunları söz konusu öneriyi gerçekleştirmek için oynanabilir. Dil oyunları için de kelime avı, bulmacalar veya hikaye yazma oyunları değerlendirilebilir. *Kısa ve öğrenciyi yormayan ödevler* önerisi ile ilgili kısa öyküler veya şiirler okuyup, ardından ana fikirleri veya karakterleri hakkında basit sorular çözmek, renkli ve ilgi çekici matematik problemleri çözmek gibi aktiviteler yapılabilir. *Etkinlik ve araştırmaya yönelik ödevler* önerisi için bitki veya hayvan yaşam döngüsü hakkında araştırma yapmak ve sunum hazırlamak, basit deneyler yaparak bilimsel yöntemi öğrenmek gibi çalışmalar yapılabilir. *Kitap okuma ve anlama üzerine ödevler* önerisi için de belirli bir kitabı okuyup, ardından favori karakterlerini veya ana olayları tasvir eden resimler çizmek, öneriyi gerçekleştirmeye katkı sağlayabilir. Benzer şekilde hikaye üzerine basit soruları yanıtlamak veya kısa bir özet yazmak gibi çalışmalar yapılabilir. *Müzik ve resimle ilgili ödevler* önerisine ilişkin bir enstrüman çalmayı öğrenmek veya basit ritimlerle müzik yapmak, temel resim teknikleri kullanarak manzara veya favori hayvanlarını çizmek destekleyici olabilir. *Test çözmeye yönelik ödevler* önerisini gerçekleştirmek için basit matematik testleri veya dil bilgisi testleri çözmek, bilimsel kavramları anlamak için görsel testler veya bulmacalar çözmek gibi aktiviteler yapılabilir.

Ortaokul öğrencileri için *kısa, eğlenceli, etkinlik ve araştırmaya yönelik, ödüllendirici, oyun aracılığıyla öğrenmeyi sağlayan, evde iş birliği ile yapılan, öğrenci düzeyine uygun, sınıf içinde birlikte yapılan ve okuma/günlük hayat üzerine odaklanan ödev önerileri* öne çıkan fikirler olmuştur. *Etkinlik ve araştırmaya yönelik ödevler* önerisi, bir tarihî figür veya bilim insanı hakkında araştırma yapmak ve hazırlanan sunumu sınıfta paylaşmak, bir coğrafi bölgeyi veya ülkeyi inceleyerek, kültürü, iklimi ve doğal güzellikleri hakkında bir poster hazırlamak şeklinde yapılabilecek aktivitelerle desteklenebilir. *Ödüüllü ve oyun aracılığıyla öğrenmeyi sağlayan ödevler* önerisi, matematik oyunları ile temel hesaplama becerilerini geliştirmek, bilgi yarışması düzenleyerek, öğrencilerin farklı konularda bilgi yarışmalarını sağlamak öğrencileri teşvik etmeye katkı sağlayabilir. *Evde iş birliği ile yapılan ödevler* önerisi, ailenin ödev yapma sürecinin destekleyici bir unsuru olarak sınırlı düzeyde de olsa yer almasına fırsat verecek ödevlerin olmasını sağlamak öğrencinin motivasyonunu arttırarak bu öneriyi gerçekleştirmeye yardımcı olabilir. *Öğrenci düzeyine uygun ve sınıf içinde yapılan ödevler* önerisi, gruplar halinde kısa drama sahneleri hazırlayıp sunmak, belirli bir konuyu tartışmak için sınıf içinde grup çalışmaları düzenlemek gibi aktivitelerle gerçekleştirilebilir. *Test olarak verilen ödevler* önerisi, öğrencilerin ödevleri kısa süreli ve belli bir performans düzeyi içerisinde yapmasını sağlayabilir. Ayrıca sınavlara hazırlanmak için gerekli olan temel

düzeydeki motivasyonu arttırabilir. *Okuma/günlük hayat üzerine ödevler* önerisi dikkate alınarak, belirli bir romanın karakter analizini yaparak sınıfta diğer öğrencilere sunmak, bir günlük tutarak yaşadıkları deneyimleri ve duygularını ifade etmek gibi çalışmalarla öğrencilerin sıkılmadan verilen ödevleri yapmalarını sağlayabilir.

Lise öğrencilerinin ödevlerle ilgili önerilerini dikkate almak, öğrenme deneyimlerini daha etkili ve verimli hale getirebilir. *Kısa ve sıkmayacak düzeyde olmalı* önerisine ilişkin konuyu kısaca özetleyen notlar hazırlanabilir, kısa video dersleri izleyip ardından konuyla ilgili sorular çözülebilir. *Pekiştirme ve tekrar amaçlı olmalı* önerisi için önceki derslerin önemli konularını gözden geçirerek kısa testler çözmek faydalı olabilir. Bir konuyu özetleyen kısa sunumlar hazırlayıp sınıfta paylaşılabilir. *Ödev yapmayanın cezalandırılmadığı, yapanın ödüllendirildiği* anlayışına göre ödevlerin tamamlanması isteğe bağlı olmalı ancak tamamlayan öğrencilerin başarıları ödüllendirilmelidir. Öğrencilerin ödevleri tamamlamaları halinde küçük ödüller veya övgüler verilmelidir. Bu önerinin uygulanması halinde öğrencilerin daha katılımcı bir yaklaşımla ödevlerini yapacağını ve daha iyi motive olabileceklerini söylemek mümkün olabilir. *Ödevler okuldan sonraki zamanlarda sosyal yaşantıyı kısıtlamamalı* önerisine göre hafta sonları veya tatillerde ödev vermek yerine, okul saatleri içinde sınıf ortamında öğrencilerin ödevleri tamamlamaları teşvik edilebilir. Öğrencilere okul sonrası sosyal etkinliklere katılma fırsatı verilebilir. *Sorgulayıcı özelliği geliştirecek nitelikte olmalı* önerisi için tartışma grupları oluşturarak, belirli bir konuyu derinlemesine tartışmak ve sorgulamak, bir konuyla ilgili farklı kaynaklardan bilgi toplayarak kendi görüşlerini oluşturmak gibi durumlar geliştirilebilir. *Araştırma ve deneylere yönelik olmalı* önerisi doğrultusunda belirli bir bilimsel konuyu araştırmak ve bulguları sınıfta sunmak, bilimsel bir deney yaparak sonuçları raporlamak ve sınıfta paylaşmak gibi aktivitelere yer verilebilir. *Öğrencinin eksikliklerine yönelik olmalı* önerisi göre sınav öncesi öğrencilerin zayıf olduğu konuları belirleyerek bu konuları tekrar etmeleri için ödevler verilebilir. Öğrencilere kişisel gelişimleriyle ilgili olarak belirli hedefler belirlemeleri için rehberlik edilebilir. *Aynı hafta içinde sadece bir dersle ilgili ödev verilmeli* öneri öğrencilerin odaklanma ve derinlemesine öğrenme yeteneklerini artırmak için ve haftalık olarak bir dersle ilgili derinlemesine çalışmalarını teşvik etmek için yerinde bir öneri olarak kabul edilebilir.

Araştırma sonucunda tüm kademelerdeki öğrenci önerilerini genel olarak değerlendirirken ilkökul öğrencilerinin ortaya koymuş olduğu önerilerin, öğrencilere farklı alanlarda öğrenme ve eğlenme fırsatı sunabileceği, öğrenme sürecini daha keyifli hale getirebileceği söylenebilir. Ortaokul kademesindeki öğrencilerin önerileri için ortaokul öğrencilerinin farklı yeteneklerini ve ilgi alanlarını dikkate alarak, öğrenme deneyimlerini hem eğlenceli hem de ödüllendirici hale getirebilecek bir anlayışın desteklenebileceği yorumu yapılabilir. Lise öğrencilerinin önerileri için de öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirerek, öğrencilerin hem akademik başarılarını artırabilir hem de sosyal yaşantılarından ödün vermeden gelişmelerine olanak tanıyabilen bir yaklaşımın geliştirilmesinin gerektiği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin ev ödevleri ile ilgili önerilerinin dikkate alınması öğrenciler açısından fayda sağlayacak bir durum olarak nitendirilebilir. *Tekrar amaçlı, etkinlik ağırlıklı ödevler* önerisi için derste işlenen konuları pekiştirmek adına interaktif online testler veya bulmacalar oluşturulabilir. Belli bir konuyu derinlemesine anlamak için öğrencilere kısa sunumlar hazırlatılarak sınıfta sunmaları sağlanabilir. *Kısa ve etkili ödevler* önerisi için haftalık olarak belirli bir konuyu derinlemesine incelemeleri adına öğrencilere küçük araştırma görevleri verilebilir. Öğrencilere kısa makaleler veya videolar izleyerek konular hakkında özetler yazabilir. *Bireysel sorumluluk alabilecek düzeyde ödevler* önerisine ilişkin öğrencilere belli bir konuda derinlemesine araştırma yapmaları ve bulgularını raporlamaları için zaman vermek gerekebilir. Kişisel ilgi alanlarına dayalı olarak öğrencilere kendi projelerini geliştirmeleri için

özgürlük tanınabilir. *Yaparak yaşayarak yapılacak türden ödevler* önerisi için sınıf dışında yapılan saha gezileri veya gözlem çalışmalarıyla ilgili raporlar hazırlanabilir. Belirli bir konuda grup çalışmaları yaparak sınıfta ortak projeler geliştirilebilir. *Okuma ve anlamaya dayalı çalışmalar* önerisinde öğrencilere okudukları bir metinden karakter analizi veya ana fikir çıkarmaları istenebilir. Öğrencileri farklı kaynaklardan bilgi toplamaya teşvik ederek, kendi fikirlerini geliştirmeleri sağlanabilir. *Eğlenceli ve öğrencinin ilgisini çeken konularda ödevler* önerisi doğrultusunda öğrencilerin ilgi duyduğu bir konuda kısa bir hikaye veya senaryo yazmaları istenebilir. Öğrencilerin ilgilendikleri bir sanat veya spor dalında küçük bir proje geliştirmeleri sağlanabilir. *Kolay, orta, zor düzeyde ödevler* önerisine ilişkin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak, farklı zorluk seviyelerinde mini proje veya araştırma görevleri verilebilir. *Araştırma ve proje ödevleri* önerisi öğrencilere belirli bir konuda derinlemesine araştırma yaparak, sınıfta sunum yapmaları için zaman tanıyacak şekilde dikkate alınabilir. Öğrencilerin gruplar halinde büyük çaplı projeler geliştirmeleri ve sonuçlarını sınıfta sunmaları sağlanabilir. *Test ağırlıklı ve bol sorulu ödevler* önerisine göre öğrencilere haftalık olarak kısa sınavlar veya testler çözmeleri için zaman verilebilir. Öğrencilerin belirli bir konuda bilgi seviyelerini ölçmek için online testler yapılabilir. *Gelişim alanlarını dikkate alan ödevler* önerisinde öğrencilerin eksikliklerini belirleyerek, buna yönelik ekstra destek ve materyaller sağlanabilir. Öğrencilerin kişisel gelişim alanlarını ve hedeflerini belirlemeleri için rehberlik edilmesi bu önerinin gerçekleştirilmesi için ayrı bir anlam ifade edebilir. *Okul sonrası zamanı konu tekrarına ve hazırlıklara ayırma* önerisi okul sonrası zamanı, öğrencilerin sınıfta öğrenilen konuları tekrar etmeleri ve hazırlık yapmaları için önemli bir fırsat olabilir. Böylece *evde sadece kitap okuma* imkanı oluşturularak okuma alışkanlığını teşvik etmek ve öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek söz konusu olabilir. *Disiplin becerisi ve zaman yönetimi kazandıran ödevler* önerisi, öğrencilere zaman yönetimi ve çalışma düzeni konusunda rehberlik etmek ve bu becerileri geliştirmelerini sağlamak noktasında katkı sağlayabilir. Öğrencilerin ödevlerini zamanında ve düzenli olarak tamamlamalarını teşvik edebilir.

Velilerin ev ödevleriyle ilgili önerilerini dikkate almak, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha dengeli ve etkili hale getirebilir. *Öğrenci düzeyine uygun ve ölçülü ödevler* önerisi, öğrencinin yaşına, yeteneklerine ve öğrenme hızına uygun olması gerektiği hususuna dikkat çekmektedir. Dolayısıyla öğrenciye aşırı yüklenmemeli ve öğrenciyi bıktırmamalıdır. *Okulda öğrenilen bilgilerin evde rutin olarak tekrar edilmesi* önerisine göre ödevler öğrencinin okulda öğrendiği konuları pekiştirmesine ve derinlemesine anlamasına yardımcı olmalıdır. Ancak bu pekiştirme işi ölçülü olmalı ve evde çok fazla zaman almayacak şekilde düzenlenmelidir. *Etkinliklere dayalı, eğlenceli ve zeka oyunlarını içeren ödevler* önerisi, öğrencinin ilgisini çekecek etkinliklere ve zeka oyunlarına dayandırılmalıdır. Bu şekilde öğrenci öğrenmeyi daha keyifli bulabilir ve motive olabilir. *Çalışmanın büyük kısmının okulda yapılması ve evde rahat edilebilmesi* önerisi, öğrencinin ödevin büyük çoğunluğunu okulda tamamlaması ve evde rahat edebilmesi şeklinde düzenlenmelidir. Evde sadece ufak tefek tekrarlar veya hazırlıklar yapılmalıdır. *Daha az ödev verilmesi ve aile işbirliğinin geliştirilmesi* önerisine göre ödev miktarı azaltılmalı ve öğrencinin ailesiyle daha fazla vakit geçirebilmesi için fırsatlar yaratılmalıdır. Aileler, öğrencinin öğrenme sürecine daha aktif olarak katılmalıdır. *Üst sınıfa ve hayata hazırlayan görevlerin verilmesi* önerisi, öğrencinin sorumluluk almasını ve bağımsızlık kazanmasını sağlayabilir. *Zaman yönetimini geliştiren anlayış* önerisi, öğrencilere zamanlarını doğru bir şekilde yönetmeyi öğretmelidir. Bu sayede öğrenciler, hayatları boyunca önemli bir beceri olan zaman yönetimini geliştirebilirler. *Her gün bir branşla ilgili ödev verilmesi* önerisine göre ev ödevlerinin her gün farklı bir branşla ilgili olması, öğrencinin farklı alanlarda çalışma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olabilir. *Bireysel veya grupla araştırma bilinci oluşturulması* önerisi, öğrencilere bireysel veya grupla araştırma yapma fırsatı vererek, araştırma bilincini geliştirebilir. *Ceza amacı taşıyamaması* önerisi, öğrencilerin öğrenme sürecini daha pozitif bir şekilde deneyimlemelerini sağlayabilir. Ayrıca

ödev verilmemesi ve okulda öğrenilen bilgilerin okulda pekiştirilmesi önerileri de yine öğrencinin öğrenme süreçlerini olumlu düzeyde etkileyecek bir anlayış içerisinde düşünülerek dikkate alınabilir.

Öğretmenlerin ve velilerin ortaya koyduğu önerilerin, öğrencilerin akademik başarılarını artırmak ve gelişimlerine katkıda bulunmak kaygısıyla ifade edilmiş öneriler olduğu, öğrencilerin ev ödevlerine ilişkin kullanabilecekleri çeşitli yaklaşımlar içerdiği söylenebilir. Ayrıca önerilerden hareketle ortaya çıkan duruma göre ev ödevlerinin, öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha olumlu bir şekilde katkıda bulunmasını ve ailelerin bu süreçte daha aktif olmasını sağlayabilecek bir rol içerisinde olduğunu görmek de mümkündür.

Sonuç olarak ödevlere yönelik yaklaşımların geçmişten günümüze hem olumlu hem de olumsuz bir şekilde yapıldığını Landry-Cuerrier ve Migneault'un (2009) da çalışmalarında olduğu gibi şöyle ifade edilebilir: Olumlu yaklaşımlar: Ödevler sınıfta gerçekleştirilen öğrenmelerin kalıcılığını artırmaktadır, öğrencilerin sorumluluk alma ve kendilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır ve okul ile aile arasında bağ kurmaya yardımcı olmaktadır. Olumsuz yaklaşımlar: Ödevler çatışma ve stres kaynağı olabilmektedir, öğrencilerin hevesini kırmaktadır, her ailenin farklı koşullarından dolayı öğrenciler arasında eşitsizliğe neden olabilmektedir ve okulda belirgin bir başarı sağlamamaktadır. Güneş'e (2014) göre burada ifade edilen olumlu görüşler ışığında öğrencinin birtakım bilgi ve becerilerini geliştirmesi, sorumluluk alması ve hayat boyu öğrenmesi açısından ödevler gerekli görülmektedir. Olumsuz görüşler ise ödevin öğrenci düzeyine uygunsuzluğu, yapılması sırasındaki stres, çatışma, ailenin sahip olduğu imkanlardan dolayı öğrenciler arasında eşitsizlik oluşturması gibi hususlarda yoğunlaşmaktadır. Olumlu görüşler ödev, öğrencinin öğrenmesi ve kendini geliştirmesi misyonunu yüklerken olumsuz görüşler ödevi yapma sürecine ve evdeki koşulların farklılığına dikkat çekmektedir. Olumsuz görüşlerde ileri sürülen bu görüşler sadece ödev yapmayı değil aynı zamanda evde ders çalışma, birtakım bilgi ve becerileri öğrenme, sınava hazırlanma, kendini geliştirme gibi öğrencinin bütün eğitim hayatını etkileyecek durumları da kapsamaktadır.

4. Öneriler

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda birtakım önerilerde bulunmak mümkündür. İlkokulda verilen ödevler, sınırlı düzeyde olmakla birlikte oyun ve eğlence odaklı olabilir. Daha çok kitap okuma, etkinlik-uygulama esaslı ve sanatsal becerilerin gelişimine katkı sağlayacak şekilde ödevlendirmeler yapılabilir. Ortaokul kademesinde verilecek ödevler ilkökul kademesine göre biraz daha geniş tutulsa da benzer şekilde kısa, eğlenmeyi destekleyen, etkinlik ve araştırma ağırlıklı, oyun içerikli, ödülle sonuçlanan günlük hayatın içinden örnekleri karşılayan ödevler verilebilir. Lise kademesinde verilen ödevler öğrencileri sıkımayacak düzeyde, pekiştirme ve tekrar amaçlı olabilir. Ceza yerine ödül anlayışının öne çıkması öğrencinin sosyal yaşantısını kısıtlamaması sağlanabilir. Sorgulayıcı, araştırma ve deneylere yönelik aynı zamanda öğrencinin eksiklerini tamamlayacak bir ödev anlayışı geliştirilebilir. Ayrıca lise öğrencilerinin ev ödevleri ile ilgili öneri ve düşünceleri incelendiğinde "*ödev verilmemesi*" gibi sayı olarak olumsuz görüşlerin çok fazla olması dikkat çekmiştir. Bu durum ayrı bir araştırma konusu olarak incelemeye değer bulunmuştur dolayısıyla üzerinde çalışılabilir. Her kademedeki ders programları düzgün bir şekilde planlanarak öğrenci için bireysel çalışma saatlerinin oluşturulması sağlanabilir.

Çıkar Çatışması Beyanı/ *Conflict of Interest Statement:*

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

There is no conflict of interest in this study.

Etik Kurul İzni/Ethics Committee Permission: Bu araştırma için, Siirt Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'nun 13/03/2024 tarihli ve 6643 sayılı yazısı ile izin alınmıştır. Çalışmada bilimsel, etik ilkelere uyulmuş ve yararlanılan tüm çalışmalar kaynakçada belirtilmiştir.

Permission was obtained for this research from the Siirt University Rectorate Ethics Committee with the letter dated 13/03/2024 and numbered 6643. In the study, scientific and ethical principles were followed and all the studies used were indicated in the bibliography.

Kaynakça

- Alpayar, C. (2020). Öğretmen ve öğrenci gözünden bir ev ödevi portresi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 42-60. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.52925-511016>
- Arıkan, Y. D. ve Altun, E. (2007). Sınıf ve okulöncesi öğretmen adaylarının çevrimiçi ödev sitelerini kullanımına yönelik bir araştırma. *İlköğretim Online*, 6(3), 366-376. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ilkonline/issue/8603/107153>
- Baran, B., Sevindik, H. ve Karademir, Y. (2016, 26-29 Nisan). 6. sınıf bilişim teknolojileri ve yazılım dersinde verilen ev ödevinin öğrencilerin ders başarısına etkisinin incelenmesi. [Konferans sunumu]. 3. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Konferansı, 41-48.
- Baynazoğlu, L. (2019). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(221), 51-71. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/43527/532803>
- Baynazoğlu, L. (2021). Milli Eğitim Bakanlığında ev ödevlerinin yeri ve değişimi. *Çaydan-lık Eğitim ve Kültür Dergisi*, sayı 7, 22-26. <https://rize.meb.gov.tr/rista/caydanlik-dergi.asp?d=incele-indir&s=7>
- Büyüktokatlı, N. (2009). *İlköğretimde ev ödevi uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi*. (Tez no: 234842). [Yükseklisans tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Calp, Ş. (2011). İlköğretimde ev ödevi: Beşinci sınıf öğrencilerinin algıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 2(2), 120-136. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/261064>
- Cooper, H. (2007). *The battle over homework: Common ground for administrators, teachers and parents*. Corwin Press.
- Cooper, H., Civey, J. and Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A synthesis of research. 1987-2003, *Review of Educational Research*, 76, 1-62. <https://doi.org/10.3102/00346543076001001>
- Cooper, H., Lindsay, J. J., Nye, B. and Greathouse, S. (1998). Relationships among attitudes about homework, amount of homework assigned and completed, and student achievement, *Journal of Educational Psychology*, 90, 70-83. <https://psycnet.apa.org/buy/1998-00166-006>
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Siyasal Kitabevi.
- Davey, L. (2009). The application of case study evaluations. *Elementary Education Online*, 8(2), 1-3. <https://scholarworks.umass.edu/items/07c0f995-00cb-45e6-aaa8-0701181569ee>

- Duban, N. (2016). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşleri. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 1(1), 55-67. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/298261>
- Duru, S. ve Çoğmen, S. (2017). İlkokul-ortaokul öğrencileri ve velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(1). <https://doi.org/10.17051/io.2017.76577>
- Gedik, N., Altıntaş, E. ve Kaya, H. (2018). Fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevleri hakkındaki öğrenci görüşleri. *Journal of European Education*, 1(1), 6-13. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423906193.pdf>
- Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(2), 1-25. <https://doi.org/10.14686/BUEFAD.201428169>
- Hoover Dempsey, K. V., Bassler, O. C. and Burow, R. (1995). Parents' reported involvement in students' homework: Strategies and practices, *Elementary School Journal*, 95, 435-450. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/461854>
- Hoover-Dempsey, K. V. and Sandler, H. M. (1995). Parental involvement in children's education: Why does it make a difference? *Teachers College Record*, 97(2), 310-331. <https://doi.org/10.1177/016146819509700202>
- Hoover-Dempsey, K. V. and Sandler, H. M. (1997). Why do parents become involved in their children's education? *Review of Educational Research*, 67(1), 3-42. <https://doi.org/10.3102/00346543067001003>
- İlgar, Ş. (2005). Ev ödevlerinin öğrenci eğitimi açısından önemi. *HAYEF Journal of Education*, 2(1), 119-134. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/93042>
- Kapıkıran, Ş. ve Kıran H. (1999). Ev ödevinin öğrencinin akademik başarısına etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (5)5, 54-60. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/114951>
- Keith, T. Z. and Keith, P.B. (2006). Homework. In G. G. Bear & K. M. Minke (Eds.), *Children's needs III: Development, prevention, and intervention* (pp. 615-629). National Association of School Psychologists.
- Kohn, A. (2006). *The homework myth: Why our kids get too much of a bad thing*. Da Capo Lifelong Books.
- Landry-Cuerrier, J. and Migneault, M. L. (2009). L'école, la famille et les devoirs. *Vie pédagogique*, 151, 97-102. https://periscope-r.quebec/full-text/numero_151.pdf#page=97
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi*. (Çev. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy). Pegem Akademi.
- Ok, M. ve Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: Öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 11(18), 594-620. <https://doi.org/10.26466/opus.544599>
- Özer, B. ve Öcal, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 133-149. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/136807>
- Rinashe, H. M. (1997). Parental involvement in the education of children with special needs. *Zimbabwe Bulletin of Teacher Education*. 5(2):20-28. https://opendocs.ids.ac.uk/articles/journal_contribution/Parental_Involvement_in_the_Education_of_Children_with_Special_Needs/26457007?file=48106861

- Sarıgöz, O. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerinde verilen ev ödevleri hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1(1), 80-87. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/62636>
- Susam, B. ve Demir, M. K. (2019). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevi verme kriterleri. *Researcher*, 7(2), 1-15. <https://dergipark.org.tr/en/pub/researcher/issue/66634/1042610>
- Turanlı, A. S. (2009). Öğretmenlerin ödevle ilişkin görüşleri: ortamsal etmenlere dair nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(3), 129-143. <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/240/makaleler/3/37/arastirmax-ogretmenlerin-odeve-iliskin-gorusleri-ortamsal-etmenlere-dair-nitel-bir-calisma.pdf>
- Van Voorhis, F. L. (2004). Reflecting on the homework ritual: Assignments and designs. *Theory into Practice*, 43(3), 205-12. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4303_6
- Yeşilyurt, S. (2006). Lise öğrencilerinin biyoloji derslerinde verilen ev ödevlerine karşı tutumları üzerine bir çalışma. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 37-53. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/67747>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yolcu, S. (2007). *İnternet ortamında hizmet veren ödev sitelerinin eğitim-öğretim açısından değerlendirilmesi*. (Tez no: 211608). [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi].